

מסורת הש"ס

א) שנת קלב. פסחים פא.;
ב) סוטה כח.;
ג) ויזן בחמו"ד חולין ט: ד"ה תמס;

»

נוסחת הריב"ן

א) מאי: ב] להחזיקו: ג] אחד ואחד: ד] שלשים יום ואין צדק כלום דמזיר טמא יכול לעשות תגלחת טומאה וקרבן טומאה ואפילו לאחר כמה ימים הס"ד ואח"כ מה"ד ומביאין סו': ה] טומאה דאחמול ונגמגס האל: ו] בספק: ז] כי סוטה דליכא אלא תרי בעול ונבעלת: ח] דלא ידע:

»

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה איבעיא וכו' דנין באן ק"ו היכי:
ב) ד"ח אמר רבה וכו' אלא תרי הס"ד ותיבות בעול ונבעלת נמחק:

»

גליון הש"ס

תוס' ד"ח וסופרין שלשים יום. ל"ז א"ז שייך לקמן דף נט ע"ב:

»

הגהות מהר"ב רבינובוג

א) רש"י ד"ה אמר רבה וכו' האי בלדז וכו' אלא תרי כסוטה לילכא אלא תרי בעול ונבעלת כ"ל:
ב] תודה"ה ע"ט וכו' מה שהוא מטמא על כל אדם

באהל וכו' כ"ל אי"מ:
ג] ד"ה וסופרים וכו' וקרבן טומאה בספק. כ"ב ע"י אי"מ:

»

מוסף רש"י

עצם כשעורה הלכה וכו'. שביה ר"ע דן קל וחומר מניין לרביעית דם המת שהזויר מגלה על אהל.ה. ק"ו מה ע"ט כשעורה שאינו מטמא בזהל מיר מגלה על מגעו ומשא, רביעית דם שמתמאה בזהל, דכתיב ועל כל נפש מת לא יבא, א"ז דין שהזויר מגלה עליה, ואמר ליה רבי אליעזר עקיבא ע"ט כשערה הלכה למשה מסיני שהיא מיר מגלה עליה ורביעית דם אמה צא ללמוד ממהו בק"ו ואין דנין קל וחומר מהלכה, דלא ניתנה תורה שבעל פה לידרש ב"ג מדות (שבת קלב.) א: ע"ט כשעורה שסמיר מגלה על מגעה ומשאה הלכה למשה מסיני ואין סמוז בתורה, ורביעית דם אמה צא ללמוד ממהו בק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה אלא מדבר הכמוז בתורה (פסחים א.ג.) הדרן עלך בהן גדול

גַּבַּ' איבעיא להו. אִזְהֵא דקאמרי צמתני ר' אליעזר ור' יהושע דאין דנין (א) ק"ו היכי קאמרי מי אמרינן ע"ט כשעורה הלכה למשה מסיני דמזיר מגלה עליו ורביעית דם קל וחומר מע"ט כשעורה דמזיר מגלה עליו ואין דנין קל וחומר מהלכה אי לאו צמדי דתרוייהו גמירי לה מקרא הלכה למשה מסיני דמטמא את האדם בזהל וע"ט כשעורה קל וחומר כלומר ומע"ט כשעורה קא גמרינן קל וחומר דרביעית דם יהא מזיר מגלה וקאמר ליה אין דנין ק"ו מהלכה שאין למדיין קל וחומר ממדי דלא גמירי לה אלא מהלכה אי לאו דאתיא ליה מן המקרא: **ס"ג ע"ט כשעורה [הלכה].** שהמזיר מגלה עליו ורביעית דם קל וחומר ואין דנין קל וחומר מהלכה:

הדרן עלך בהן גדול

שני נוירס. שקיבלו עליהם מזרות ציחד: **שאמר להן אחד ראיתי אם אחד מכס שנטמא.**

ה"ז נאמן ו]להחזיקו בצחוקט טומאה כל זמן שאין מכחישין אותו דהא או הודע אליו חטאתו כתיב (ויקרא ד) (או הודע אליו) מכל מקום: **ואינו יודע איזה מכס.** משלימין למזרותן ומגלחין ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה בשותפות: **ואומר.** אחד מהן: **אם אני הוא כו'.** ועדיין אינן מותרין לשתות ביין לפי שיכול לומר על כל אחד ג] שמא טמא היה ותגלחתו שגילה עכשיו היא תגלחת טומאה אלא חוזרין וסופרין עוד שלשים יוסד] ומביאין קרבן טהרה בלדז מן השותפות: **ואומר.** אחד מהס אם אני הוא הטמא קרבן טומאה הוה היא שלי וקרבן טהרה שלך וזה של עכשיו קרבן טהרה כו' ומעכשיו מותרין לשתות ביין: **גב' אזל הכא.** כיון דהוו תלתא שנים נוירס והאי דקאי גבייהו אע"ג דקיימי צרה"י הויא ליה ו]ספק טומאה צרה"ר דספיקו טהור: **אמר רבה בר רב הונא.** כגון דקאים א] האחד בלדז ואומר ראיתי טומאה שמרקה לבייכס מצפנים דלא הוו להו אלא תרי ו]ז) כבעול ונבעלת: **דיקא נמי.** דלא קאי צהדייהו דקאמר ואינו יודע דאילו הוה קאי צהדייהו אי אפשר דלא ו]הוה ידע:

וקא הוא כלומר ויציאו שניהם קרבן טהרה והא ספק טומאה צרשות הרצים דמטהרינן נמי מסוטה גמרינן לה ולא ילפינן אלא דבר שאפשר להיות והכא בודאי אחד טמא ויש לומר דספק טומאה צרשות הרצים לאו מסוטה גמרינן ליה אלא כל חד וחד מוקמינן אחוקמיה וילפינן ליה מקרא פרק קמח דחולין (דף י:) להעמיד כל דבר אחוקמיה אף על גב דודאי אחד טמא כיון דלא ידעינן ליה ואף על גב דצפרק קמח דחולין (ג"ס א' עט) למאי דקא סלקא דעתיה קאמר התם הילכתא גמירי לה ומשמע התם דספק טומאה צרשות הרצים לאו משום חזקה אלא נגמר מסוטה במסקנא לא קאי הכי ובמקום אחר [צריש מסכת נדה] מפורש באורך:

בהן גדול פרק שביעי נויר

עצם כשעורה הִלְכָה. דמזיר מגלח עליו דמקרא לא אחי דכתיבי על כל נפשות מתו לא יבא מידי דמיטמא צביאה ורביעית דם צעי לאגמורי מיניה מק"ו: או דילמא רביעית דם הלכה. מה שהוא מטמא ב] בזהל דלית להו נפשות² מת לרביעית דם דלדרכה משמע דם תלי לוג שהוא שיעור שתי נפשות והלכה למשה מסיני הוא דמטמא בזהל רביעית: וע"ט כשעורה קל וחומר. כלומר מע"ט כשעורה צעי ללמוד שיגלח על אהל רביעית דם: ואין דנין קל וחומר מהלכה. פי' מכח חומר שהוא הלכה למשה מסיני לא נעשה קל וחומר ת"ש רביעית דם קל וחומר וע"ט כשעורה הלכה:

הדרן עלך בהן גדול

שני נוירים שאמר להם אחד וכו'. לריך לומר שהן שותקין שאם היו מכחישין אותו לא היה נאמן כדאמרין בקידושין צפ' האומר (ד' סה:)¹ עד אחד בהכחשה מי מהימן: **מגלחין ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר.** לאו דוקא נקט ואומר אלא זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא: **אם אני הוא הטמא קרבן טומאה.** שנעשה כבר שלי וקרבן טהרה שנעשה כבר שלך (וזה קרבן טהרתי):

וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין קֶרְבָּן. בשותפות: קרבן טומאה. חטאת העוף ועולת העוף אזל אשם לא מייתי על הספק ו]וקרבן טומאה בספק. עולת העוף תהא נדבה וטטאת ספק ולא תאכל ואשם שאינו מביא אינו מעכבו כרצנן דפרק ג' (לעיל דף יח:)¹ וחכמים אומרים הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה ועריין אסורין לשתות ביין וליטמאות למתים ולכן

בְּאוֹמַר ראיתי שנזרקה טומאה ביניכם. והוא עומד מרחוק דהוי ספק טומאה צרשות היחיד ואם תאמר אם כן יציא כל אחד קרבן טומאה ודאי דכל ספק טומאה צרשות היחיד שורפינ עליה [תרומה] ויש לומר דלא גמירי מסוטה אלא דצר שאפשר להיות כסוטה דאפשר שנטמאת אצל הכא לא אפשר לעמאות שניהם דודאי אחד טהור ואם תאמר אם כן מאי פריך מעיקרא והא ספק טומאה צרשות הרצים אס כן מאי פריך דמטהרינן נמי מסוטה גמרינן לה ולא ילפינן אלא דבר שאפשר להיות והכא בודאי אחד טמא ויש לומר דספק טומאה צרשות הרצים לאו מסוטה גמרינן ליה אלא כל חד וחד מוקמינן אחוקמיה וילפינן ליה מקרא פרק קמח דחולין (דף י:) להעמיד כל דבר אחוקמיה אף על גב דודאי אחד טמא כיון דלא ידעינן ליה ואף על גב דצפרק קמח דחולין (ג"ס א' עט) למאי דקא סלקא דעתיה קאמר התם הילכתא גמירי לה ומשמע התם דספק טומאה צרשות הרצים לאו משום חזקה אלא נגמר מסוטה במסקנא לא קאי הכי ובמקום אחר [צריש מסכת נדה] מפורש באורך:

דקתני

וזמא ולא חשו על מה שהקריב קרבנותיו לחצאין: באומר ראיתי שנזרק טומאה ביניכם. שהיה מרוחק מהם ד' אמות דהשתא לא הוו אלא תרי דהר"ל ספק טומאה ברשות היחיד:
א) דיבור זה סובב על סופא דסופרים ל' יום שנים ומביאין קרבן טהרה וכו'. (ב) דבור זה שייך למתני דלקמן (דף נט ע"ב) נמת אחד מהן וכו' דהתם מביאין קרבן טומאה מספק וע"י סובב והלך דכרי רבנו וע"י בגליון הש"ס.

עין משפט ונר מצוה

א א מ"י פ"ט מהלכות מזרות הלכה יד:

ב ב ג מ"י שם הל' טז ופ"ד מהלכות אבות הטומאה הל' א ופט"ו שם הלכה ח ופט"ז שם הלכה ט:

ג ד מ"י פ"ט מהלכות מזרות הלכה טז:

»

הגהות התוספות

1. ל"ל על נפש מת. 2. ל"ל על כל נפשות.

»

פי' הרא"ש

איבעיא להו עצם כשעורה הלכה. דמזיר מגלח עליו דמקרא לא אחי דכתיב על כל נפשות מת לא יבוא דמשמע דלא הותר אלא על דבר שמתמא באהל ורביעית דם בעי לאגמורי מניה בק"ו וקא"ל ר"א אין באן ק"ו משום דאין דנין ק"ו מדבר (שאינו) [שהוא] הלכה: או דלמא רביעית דם הלכה מה שהוא מטמא באהל דכתיב על כל נפשות מת דמשמע שיעור ב' רביעים: ועצם כשעורה ק"ו ואתה בא ללמוד רביעית דם מעצם כשעורה מתוך חומרא שיש ברביעית דם שמתמא באהל משא"כ בעצם כשעורה וקא"ל אין דנין ק"ו מהלכה. פי' מתוך חומרא אהל שיש ברביעית דם שבא מהלכה: סליק פירקא

פ"ח ב' נוירים שאמר להם אחד וכו' ומיירי שהם שותקים שאם היו מכחישים אותו לא היה נאמן כדאיתא בקידושין כל האומר דעד א' בהכחשה לא מהימן: מגלחים ומביאים וכו' לאחר שיכלו ל' יום שלהם: אם אני הוא הטמא קרבן טומאה ו]שנעשה כבר הוא שלי וקרבן טהרה שנעשה ממכרן הוא שלך: וסופרים (ג) שלשים יום מיום שנזר הב' : וקרבן טומאה בספק היינו חטאת העוף הבאה על הספק ואינה נאכלת. מביא חטאת העוף לספק טומאה נזיר ואשם לא מייתי כרבנן דאמרי לעיל הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה. נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאי אם נזיר טהור הוא דעולה ראשונה היתה חובה ועתה הוא מקריב חטאת ושלמים והודו חכמים לדברי בן

וזמא ולא חשו על מה שהקריב קרבנותיו לחצאין: באומר ראיתי שנזרק טומאה ביניכם. שהיה מרוחק מהם ד' אמות דהשתא לא הוו אלא תרי דהר"ל ספק טומאה ברשות היחיד:

א) דיבור זה סובב על סופא דסופרים ל' יום שנים ומביאין קרבן טהרה וכו'. (ב) דבור זה שייך למתני דלקמן (דף נט ע"ב) נמת אחד מהן וכו' דהתם מביאין קרבן טומאה מספק וע"י סובב והלך דכרי רבנו וע"י בגליון הש"ס.